

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

КОРОЛЬЧУК Олена Ласлівна

УДК 351.851 (477) (100)

**МЕХАНІЗМ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ
РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

КИЇВ – 2013

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національній академії державного управління при Президентові України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор, заслужений працівник освіти України
БІЛИНСЬКА Марина Миколаївна,
Національна академія державного управління при Президентові України, віце-президент.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, старший науковий співробітник
РИНГАЧ Наталія Олександрівна,
Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи Національної академії наук України, головний науковий співробітник відділу демографічного моделювання та прогнозування;

кандидат наук з державного управління, доцент
БАЛУСВА Ольга Володимирівна,
Донецький державний університет управління, завідувач аспірантури та докторантури.

Захист відбудеться *27 травня 2013 року о 12 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.810.02 в Національній академії державного управління при Президентові України за адресою: 03057, м. Київ-57, вул. Ежена Потье, 20, к. 212.

Із дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національної академії державного управління при Президентові України (03057, м. Київ-57, вул. Ежена Потье, 20).

Автореферат розісланий *26 квітня 2013 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н.І.Демедишина

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Здоров'я населення – найважливіший інтегральний показник соціального, економічного та демографічного благополуччя держави. Стабільність, прогресивний розвиток та ефективне функціонування держави залежать від здоров'я кожної людини, яка живе на її території. Сьогодні людський капітал визнано одним з основних факторів розвитку, тому здоров'я індивіда – важливий компонент конкурентоспроможності економіки, громадянського суспільства, державного суверенітету, національної безпеки.

Людський потенціал – джерело праці й відтворення – є складовою економічного потенціалу держави, тому достатня його кількість – запорука результативності соціально-економічних перетворень та інноваційного розвитку. Населення стало головним суб'єктом соціально-економічних перетворень, його чисельність, структура, розселення по території, рівень життя, здоров'я та інші якісні й кількісні показники стають сутнісними характеристиками як сучасного стану держави, окремих регіонів, так і перспектив їх розвитку. Для будь-якої країни питання забезпечення гідних умов життя (економічних, соціальних, культурних) та збереження, покращення здоров'я (фізичного, психічного, духовного, психологічного) завжди залишатимуться найважливішими. Саме тому охорона здоров'я є одним із пріоритетів державної політики України.

Складний, затягнутий на десятиріччя шлях реформування галузі охорони здоров'я призвів до неспроможності системи охорони здоров'я компенсувати населенню наслідки соціально-економічної кризи: система не здатна задовольнити потреби населення в медичній допомозі, забезпечити доступність, якість і своєчасність надання медичної допомоги та послуг з охорони здоров'я, забезпечити належний рівень профілактики захворюваності, запобігання смертності тощо. Тому в Україні сьогодні зберігається несприятлива медико-демографічна ситуація, що характеризується низьким рівнем народжуваності, підвищенням рівня смертності в усіх вікових групах, демографічним старінням населення, скороченням тривалості життя, зниженням рівня здоров'я населення. Зазначені обставини потребують від держави розв'язання соціальних проблем, покращення умов життєдіяльності та підвищення доступності, якості й ефективності медичної допомоги, всебічного посилення профілактичних заходів і забезпечення умов здорового способу життя.

Дослідження можливостей і механізмів державно-управлінського впливу на формування, збереження, зміцнення репродуктивного здоров'я нації є актуальним завданням сьогодення. Розвиток інформаційного суспільства в Україні передбачає широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу охорони здоров'я, створення так званої електронної охорони здоров'я з максимальною автоматизацією процесів, спрямованих, насамперед, на задоволення потреб громадян в отриманні якісних та своєчасних медичних послуг, а також на підвищення ефективності державного регулювання цією сферою та на підвищення обізнаності населення в питаннях збереження та покращення здоров'я, ведення здорового способу життя.

Серед основних напрямів удосконалення механізмів державного регулювання охорони здоров'я населення, насамперед репродуктивного, є забезпечення їх прозорості та відкритості, підвищення ефективності міжвідомчої взаємодії, забезпечення участі громадян та суб'єктів господарювання у прийнятті та реалізації рішень, оцінці їх ефективності, контролі за діяльністю органів влади, що дасть змогу оперативно визначати проблеми, адекватно реагувати на потреби населення, запобігати ризикам, ефективно регулювати вплив основних чинників, що позначаються на здоров'ї і відтворенні населення України, на її демографічному стані.

Теоретико-методологічні засади державного управління сферою охорони здоров'я, його механізми досліджували у своїх наукових працях М.Білинська, З.Гладун, Л.Жаліло, Д.Карамішев, В.Князєв, Н.Кризина, В.Лехан, В.Лобас, В.Москаленко, Н.Нижник, О.Оболенський, Б.Пліш, Я.Радиш, Н.Рингач, Г.Слабкий, І.Солоненко, Н.Ярош. Удосконалення механізмів державного регулювання із введенням інформаційного забезпечення розглядали В.Бакуменко, О.Балуєва, А.Владзимирський, Р.Ларіна, О.Мінцер, В.Пономаренко, А.Семенченко. Державному управлінню сферою охорони репродуктивного здоров'я присвячені праці: Г.Бурдулі, Н.Гойди, Н.Жилки, С.Мокрецова, З.Пальян, О.Фролова.

Наукові роботи вказаних вище та інших авторів мають важливе наукове та практичне значення. Однак у зазначених дослідженнях не повною мірою враховуються особливості механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я в умовах розбудови інформаційного суспільства, розвитку електронного урядування та реформування сфери охорони здоров'я. Це й стало основою для вибору теми дисертаційного дослідження і визначило її актуальність.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконувалось на кафедрі управління охороною суспільного здоров'я Національної академії державного управління при Президентові України та є складовою наукових розробок щодо створення та впровадження ефективних механізмів державного управління в діяльність соціально-економічних систем, виконаних безпосередньо автором і за її участю в межах науково-дослідних робіт за комплексним науковим проектом "Державне управління та місцеве самоврядування" (ДР № 0199U002827) Національної академії державного управління при Президентові України: як виконавцем на громадських засадах науково-дослідної роботи "Розвиток антикризового управління охороною громадського здоров'я на місцевому рівні" (ДР № 0110U002473), як науковим співробітником кафедри охорони суспільного здоров'я Національної академії державного управління при Президентові України науково-дослідної роботи "Теоретико-методологічні засади державного управління реформуванням системи охорони здоров'я в Україні" (ДР № 0112U002459). В рамках цієї теми автором розроблено концепцію інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, що базується на покращенні відкритого діалогу населення з управліннями системи охорони репродуктивного здоров'я,

оптимізації процесів інформаційних потоків та удосконаленні методологічної основи визначення механізмів державного регулювання як елементів антикризового управління сферою охорони громадського здоров'я.

Мета і завдання дослідження. *Метою* дисертаційної роботи є обґрунтування теоретичних засад та опрацювання методичних положень і практичних заходів щодо підвищення ефективності державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я шляхом удосконалення механізму інформаційного забезпечення в умовах інформатизації та розвитку інформаційного суспільства.

Для досягнення цієї мети були поставлені та вирішені такі *завдання*:

- проаналізувати теоретичну базу щодо різних підходів до визначення механізмів державного регулювання/управління;

- удосконалити категорійно-понятійний апарат державного регулювання та розробити модель і концепцію механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я та основні напрями її реалізації;

- визначити сучасні проблеми реформування галузі охорони здоров'я України, рівень їх наукового опрацювання, нормативно-правовий супровід з акцентом на сферу охорони репродуктивного здоров'я та шляхи їх розв'язання;

- здійснити аналіз показників, що характеризують стан репродуктивного здоров'я населення України, за останні 10 років, виявити тенденції та закономірності, а також вплив окремих із них на рівень різних індексів людського розвитку в Україні;

- дослідити стан інформатизації охорони здоров'я в Україні і зарубіжний досвід впровадження інформаційних технологій у діяльність галузі та обґрунтувати необхідність впровадження сучасних підходів до розвитку інформаційного забезпечення в практику державного управління;

- розробити рекомендації органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо впровадження медико-соціальних рад при обласних державних адміністраціях.

Об'єкт дослідження – державне регулювання охорони репродуктивного здоров'я.

Предмет дослідження – механізм інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я в умовах розвитку інформатизації та інформаційного суспільства.

Методи дослідження. Методологічною основою реалізації дослідницької мети слугували загальнонаукові принципи пізнання суспільних явищ, системний, міждисциплінарний, організаційний, структурно-функціональний підходи. Системний та структурно-функціональний методи дали змогу дослідити структурно-морфологічні елементи управління охороною репродуктивного здоров'я, організаційну структуру, функціональне навантаження. При встановленні закономірностей розвитку визначення механізмів державного управління та його інформаційного забезпечення використовувалися методи логіки, аналізу та синтезу, контент-аналізу; у процесі проектування концепції інформаційного

забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я – методи системного, порівняльного та критичного аналізу; під час аналізу показників, що характеризують стан здоров'я населення, демографічну ситуацію, індекс людського розвитку, – методи статистичного аналізу. Враховуючи комплексний характер методології дослідження, у процесі її реалізації було передбачено застосування низки різних методів, що можуть бути умовно поділені на такі основні групи: порівняльні (порівняльно-історичний, ретроспективний аналіз, ін.); емпіричні (спостереження, статистичний аналіз, контент-аналіз, моделювання тощо); інтегративні, які поєднують окремі методи двох попередніх груп і дають можливість досліджувати комплексно, у взаємозв'язку і взаємодоповненні найбільш важливі елементи об'єкта дослідження.

Інформаційну та емпіричну базу дослідження становили Конституція України, закони та інші нормативно-правові акти України, що регулюють діяльність галузі охорони здоров'я загалом та охорони репродуктивного здоров'я, а також монографії та публікації в наукових періодичних виданнях із досліджуваної проблеми, довідкова література, статистичні матеріали Державної служби статистики України, Міністерства охорони здоров'я України, Інституту демографії і соціальних досліджень НАН України, Закарпатського обласного управління охорони здоров'я, Закарпатського обласного медичного інформаційно-аналітичного центру, Закарпатського обласного Центру планування сім'ї та ін.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дисертаційній роботі проведено комплексне наукове дослідження механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, яке дає змогу сформулювати та доповнити існуючі науково-теоретичні положення, розробити пропозиції та рекомендації щодо практичного використання отриманих результатів.

Найважливіші наукові результати дисертаційної роботи, які становлять особистий здобуток дисертанта і виносяться на захист, такі:

уперше:

– запропоновано концепцію механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, сутність якої полягає в поєднанні його основних складових: інформатизації та комунікації, які забезпечуватимуть ефективність державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, що сприятиме інтеграції державних механізмів, оптимізації інформаційних потоків та налагодженню взаємовідносин між усіма учасниками процесу регулювання охорони репродуктивного здоров'я та координації спільних дій щодо забезпечення ефективного управління сферою;

– обґрунтовано доцільність впровадження медико-соціальних рад при обласних державних адміністраціях як дорадчого органу, що, крім опрацювання практичних завдань охорони репродуктивного здоров'я, займатиметься вивченням реальних потреб населення і донесенням їх до органів державної влади як інституту громадянського суспільства з метою координації та синхронізації дій щодо забезпечення охорони репродуктивного здоров'я і сприяння ефективності функціонування системи його охорони;

удосконалено:

– сутність поняття механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я як інтегруючої складової державного механізму управління системою його охорони, а також поняття механізм інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я в частині акцентування уваги на важливості ролі зворотного зв'язку із населенням;

набули подальшого розвитку: підходи до вивчення механізму інформаційного забезпечення державного регулювання як такого, що забезпечує інтеграцію, стимулювання, взаємовплив механізмів та управлінських дій і сенситивність (чутливість), відповідно, адекватність їх до наявних потреб населення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці проекту Положення про медико-соціальну раду при обласній державній адміністрації як головного компонента механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, що налагоджує інформаційно-комунікативні шляхи спілкування людини, громади, органів влади, суб'єктів господарювання та громадських організацій.

Проведені аналітичні дослідження, методичні підходи та рекомендації, сформульовані в дисертації, були використані Управлінням охорони здоров'я Закарпатської обласної державної адміністрації (довідка про впровадження від 3 жовтня 2012 року № 1455/05-3). Окремі положення дисертації використовуються в навчальному процесі кафедри управління охороною суспільного здоров'я Національної академії державного управління при Президенті України (акт про впровадження від 25 листопада 2011 року), також Інституту післядипломної освіти та доуніверситетської підготовки Державного вищого навчального закладу “Ужгородський Національний університет” в процесі викладання дисциплін “Організація і управління охороною здоров'я” (акт про впровадження від 8 жовтня 2012 року, довідка про впровадження від 8 жовтня 2012 року № 116).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження є самостійною науковою роботою, результати якої отримані та сформульовані автором особисто. Внесок у колективно опубліковані праці конкретизовано в списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження оприлюднені автором та отримали позитивну оцінку на міжнародній науково-практичній конференції за участю студентів та молодих учених “Урбанізація і здоров'я”, присвяченій Всесвітньому дню здоров'я (Київ, 2010), міжнародній науково-практичній конференції за міжнародною участю “Інновації в державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики” (Київ, 2011), XI Міжнародному науково-практичному конгресі (Харків, 2011), матеріалах наукової конференції “Наука як ресурс модернізаційної стратегії держави” (Київ, 2012).

Теоретичні положення, наукові висновки дисертації обговорювались на методологічних семінарах і засіданнях кафедри управління охороною

суспільного здоров'я Національної академії державного управління при Президентіві України.

Публікації. Загальні положення та зміст дисертації відображено в 11 працях, з яких 7 опубліковано у наукових фахових виданнях з державного управління та 4 – у збірниках тез і матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів і висновків, додатків та списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 261 сторінку, з них 208 – основного тексту. Робота містить 18 рисунків, 5 таблиць, 8 додатків. Список використаних джерел налічує 252 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** подано загальну характеристику дисертаційного дослідження, визначено актуальність і рівень наукової розробленості теми, її зв'язок із науковими програмами, сформульовано об'єкт, предмет, методи дослідження, його мету і основні завдання, розкрито наукову новизну та практичну цінність отриманих результатів, наведено дані щодо їх апробації та публікацій за темою дослідження.

У **першому розділі** – *“Теоретично-методологічні засади дослідження механізмів інформаційного забезпечення сфери охорони здоров'я”* – аналізується розробленість концептуальних і прикладних засад державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, функціонування системи охорони здоров'я населення України, вивчаються й узагальнюються підходи щодо реформування галузі охорони здоров'я, охорони репродуктивного здоров'я зокрема, вивчається міжнародний досвід регулювання питань охорони репродуктивного здоров'я та інформаційного забезпечення цього процесу.

Показано, що світові процеси глобалізації, впевнена інтеграція України в європейський простір, відкритий характер національної економіки, стрімкий розвиток ринку медичних послуг у державі вимагають невідкладного продовження та поглиблення реформування галузі охорони здоров'я, зокрема репродуктивного, відповідно до принципів і норм міжнародного права.

Проблема удосконалення системи охорони здоров'я визначена як актуальна та пріоритетна в низці таких законодавчих документів, як Програма економічних реформ на 2010–2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”, Національному плані дій на 2012 рік щодо її реалізації, Посланні Президента України до Верховної Ради України “Модернізація України – наш стратегічний вибір”, Законі України “Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки”, Концепції розвитку електронного урядування в Україні та інших нормативно-правових актах, що регулюють вказаний напрям розвитку суспільства.

Доведено, що реформування галузі не забезпечує необхідної ефективності функціонування системи охорони здоров'я, репродуктивного здоров'я зокрема.

Це зумовлено його спорадичністю, розтягнутістю на роки та несистемним характером впровадження. Серед основних проблем повільності просування заходів галузевої реформи є недостатній обсяг коштів та ресурсозабезпечення (матеріально-технічна база, кадри тощо), а також неефективна система їх витрачання і використання.

Обґрунтовано, що загальноприйнята в охороні здоров'я орієнтація на хворобу та на зміцнення матеріально-технічної бази інфраструктури галузі довела свою хибність. Недостатня обізнаність громадян щодо ведення здорового способу життя, профілактики хвороб, і, що найважливіше, – збереження та зміцнення власного здоров'я і неготовність до особистої відповідальності за нього, формують нездорову та неспроможну берегти здоров'я націю.

Саме тому одним із пріоритетних напрямів підвищення ефективності реформування охорони репродуктивного здоров'я є впровадження інформаційно-комунікативних технологій у державне управління цією сферою (електронного урядування, телемедицини, електронної охорони здоров'я тощо). Успішне реформування передбачає наявність чітких стратегії і тактики, що ґрунтуються на глибокому теоретичному узагальненні фундаментальних понять здоров'я та системи його охорони.

Досліджуючи міжнародний досвід використання інформаційно-комунікативних технологій в охороні здоров'я Європейського Союзу, США, Канади та Росії виявлено, що в Євросоюзі реалізується програма в галузі електронної охорони здоров'я, в США створюється сегмент "Охорона здоров'я" в рамках впровадження електронного урядування, в Канаді також працює система електронної охорони здоров'я. У системах охорони здоров'я цих країн широко впроваджено телемедицину; працює електронний паспорт здоров'я, що передбачає в тому числі персоніфікацію медичних послуг; розроблені і діють регіональні центри медичної інформації; організація та обмін медичними даними відбувається в електронному вигляді через створення єдиних реєстрів, баз даних, довідників, класифікаторів. Створено інформаційно-технологічні інфраструктури, що поєднують клініки, госпіталі, лабораторії, аптеки та інші медичні заклади. На території Росії наявні розробки щодо впровадження інформаційно-комунікативних технологій в охорону здоров'я, в основному це медичні інформаційні системи, але використовуються різні програми, не інтегровані із системами ресурсопланування та обліку, що проектується і розробляються як системи з коротким життєвим циклом, не дають можливості розглядати та аналізувати діяльність системи у великих інтервалах часу. Діяльність щодо стандартизації у сфері медичної інформатики та забезпечення інтраоперабельності медичних інформаційних систем перебуває в стадії розробки й удосконалення. Проблемним залишається питання налагодження прозорого та ефективного інформаційно-комунікативного зв'язку держави з населенням.

За результатами проведеного в першому розділі аналізу стану нормативно-правової бази щодо регулювання охорони репродуктивного

здоров'я в Україні та його інформаційного забезпечення запропоновано підходи стосовно її удосконалення, насамперед щодо розробки та впровадження окремого Закону України “Про охорону репродуктивного здоров'я” з урахуванням необхідності створення ланки системи охорони репродуктивного здоров'я, що забезпечуватиме зв'язок держави з населенням.

Доведено, що для покращення процесу державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я та удосконалення управління системою його охорони інформаційне забезпечення має базуватись на партнерських відносинах держави з громадянами, суспільством та бізнесом тощо. Реформування галузі в цьому контексті потребує удосконалення і структури системи охорони репродуктивного здоров'я. Інституціоналізація, яку запропоновано для вирішення цієї проблеми, передбачає створення міжгалузевої ради з питань охорони репродуктивного здоров'я, до складу якої повинні увійти провідні вчені, фахівці від зацікавлених органів влади, представники громадських організацій та суб'єктів господарювання.

У **другому розділі** – *“Сучасний стан інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я”* – проаналізовано динаміку показників, що характеризують стан репродуктивного здоров'я населення України за останні 10 років, виявлено тенденції та закономірності, їх взаємозв'язок і вплив на стан рейтингових показників країни, зокрема показників індексу людського розвитку. У процесі аналізу встановлено, що вищезгадані показники стану репродуктивного здоров'я не є відкритими та доступними широкому загалу, у тому числі пацієнтам. Розглянуто електронні інструменти, що впроваджуються в роботу національної системи охорони здоров'я.

Аналіз наукових джерел засвідчив, що механізми інформаційного забезпечення державного регулювання охорони здоров'я населення в основному розглядаються з точки зору технократичних підходів як процеси впровадження інформатизації в галузі телемедицини, автоматизованих інформаційних та інформаційно-аналітичних систем, створення єдиного медичного простору. Проведене дослідження зосереджено на комунікативному підході, що враховує особливості взаємодії місцевих органів влади із громадянами і суб'єктами господарювання. Механізм інформаційного забезпечення розглядається як інтегруюча складова процесу державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я та важлива складова національної системи державного управління у сфері охорони здоров'я.

На підставі результатів дослідження доведено, що в сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства пріоритетним є розробка такого механізму, що є комунікативно спроможним, здатним забезпечити якісною оперативною інформацією всі суб'єкти й механізми державного управління та регулювання сфери охорони репродуктивного здоров'я. Налагодження комунікації держави із населенням забезпечуватиме сенситивність (чутливість) інших механізмів усього процесу державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я. Це надасть змогу оперативно та адекватно

реагувати, приймати ефективні управлінські рішення. Впровадження такого механізму інформаційного забезпечення сприятиме удосконаленню структури та функцій системи державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, підвищенню якості послуг населенню.

Запропоновано удосконалення визначення поняття “механізм інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я”, яке розглядається як системна сукупність форм, методів, стимулів, важелів управлінського впливу на суспільні відносини, що забезпечує взаємодію всіх суб'єктів регулювання сфери охорони репродуктивного здоров'я, створює умови для постійного удосконалення системи його охорони (ефективного функціонування її елементів з оптимальним розподілом та використанням наявних ресурсів), функціонує на основі сучасних інформаційно-комунікативних технологій, що надає можливість швидкого реагування та коригування дій відповідно до визначених реальних потреб і проблем на основі забезпечення зворотного зв'язку держави з населенням шляхом здійснення моніторингу медико-соціальних показників, показників репродуктивного здоров'я населення, рівня задоволеності населення медичною допомогою, функціонуванням системи охорони репродуктивного здоров'я.

У роботі проведено комплексний аналіз динаміки показників репродуктивного здоров'я, очікуваної тривалості життя, чисельності населення та індексу людського розвитку. Так, очікувана тривалість життя в Україні за останні 5 років (2007–2012 рр.) набула тенденції до збільшення. Динаміка кількості наявного населення все ще має тенденцію до скорочення, але темпи її помітно уповільнилися за останні 3 роки. Протягом останніх 10-ти років продовжується депопуляція населення: смертність перевищує народжуваність, що не забезпечує простого заміщення поколінь, відповідно зменшується і кількість дітей. Серед проблем, що існують сьогодні, виділимо: невинне скорочення осіб фертильного (репродуктивного) віку, надсмертність чоловіків, постаріння населення, низький рівень здоров'я дорослого та дитячого населення, високий рівень поширення соціально небезпечних хвороб; проблеми соціального характеру: низький рівень життя і добробуту громадян, недостатні моральність, духовність, сімейні цінності тощо.

Показано, що за останні роки службі охорони репродуктивного здоров'я вдалося зберегти позитивні тенденції щодо складових відтворення – материнської, перинатальної, малюкової смертності. Відмічається позитивна динаміка стану здоров'я новонароджених. Підвищилися показники народжуваності серед жінок усіх вікових груп. Однак викликає занепокоєння збільшення її серед дівчаток-підлітків, особливо на фоні зростання захворюваності дитячого населення, що залишається одним із несприятливих чинників формування репродуктивного здоров'я.

Доведено важливість впливу зазначених показників, що характеризують стан репродуктивного здоров'я, на рівень індексу людського розвитку країни. Так, до складу показників, що вимірюють індекс гендерної нерівності, входять

показники рівня материнської смертності, коефіцієнт народжуваності серед підлітків, індекс репродуктивного здоров'я жінок; до складу показників індексу багатомірної бідності зараховують показники рівня дитячої смертності.

У дослідженні показано, що сьогодні потребує трансформації система охорони репродуктивного здоров'я із створенням нових структурних її елементів, що налагодять зв'язок органів державної влади із населенням, прозорість прийняття управлінських рішень у цій сфері. Такі зміни забезпечуватимуть широку доступність заходів з охорони репродуктивного здоров'я, розуміння населенням необхідності їх впровадження. Також це налагодить зв'язок населення із системою охорони репродуктивного здоров'я, підвищить обізнаність людей щодо місць отримання допомоги та поінформованості в питаннях збереження, покращення репродуктивного здоров'я, ведення здорового способу життя.

Зазначено, що широке впровадження в діяльність системи охорони здоров'я сучасних інформаційних технологій (автоматизованих, інформаційних та телекомунікаційних систем), організації їх взаємодії та створення нових (єдиних, замкнених, уніфікованих) є тим шляхом удосконалення, що активно проходить Україна сьогодні. Відповідно до Закону України "Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві" від 7 липня 2011 р. № 3612-VI визначено пілотні регіони для відпрацювання заходів реформи шляхом впровадження інформатизації охорони здоров'я, наближення пацієнтів до якісної медичної допомоги, а управлінців галузі – до більш ефективних засобів комунікації та реагування на потреби галузі. На території України йде активне доукомплектування комп'ютерною технікою, проводиться навчання персоналу новітнім інформаційним технологіям, впроваджуються в діяльність охорони здоров'я "Електронна історія хвороби", "Електронна амбулаторна карта", де введені "Телеконсультант", "Попередній прийом через Інтернет", автоматизовані інформаційні системи, програмне забезпечення "Поліклініка", "Стаціонар", "Листки непрацездатності" тощо. Сьогодні не вирішеними залишаються питання нормативно-правового, матеріально-технічного, кадрового забезпечення, створення належної структури, впровадження єдиних програмних продуктів, стандартів обміну інформацією баз даних, державної медичної мережі із забезпеченням захисту персональних даних тощо. Важливим є організація взаємодії з інформаційними системами інших міністерств і відомств, організація доступу населення до такої інформаційної системи охорони здоров'я та формування і налагодження дієвості механізмів зворотного зв'язку.

У розділі представлено схему потоків інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я (рис. 1). Сьогодні залишається проблемним процес інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я. Інформація в системі охорони репродуктивного здоров'я передається з першого рівня в письмовому вигляді на паперових носіях, на наступних рівнях вона переноситься в електронний вигляд, обробляється за допомогою інформаційних систем та передається на

електронних носіях або за допомогою електронної пошти. Звітування від регіонального рівня на державний відбувається із застосуванням інформаційно-комунікативних технологій.

Доведено, що існуюча система потоків інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я в сучасних умовах не забезпечує необхідної оперативності прийняття управлінського рішення та ефективності процесу державного управління, неефективна в питаннях задоволення потреб населення в налагодженому зворотному зв'язку із державою та потребує забезпечення інформаційно-комунікативними технологіями.

Обґрунтовано, що створення потребують нові інформаційні потоки, що забезпечуватимуть комунікацію, налагоджуючи зв'язок держави із населенням. Це дасть змогу: з одного боку, підвищити поінформованість населення (вироблення необхідності піклуватися про власне здоров'я, працездатне довголіття, здоровий спосіб життя, розуміння особистісної відповідальності за стан свого здоров'я); з другого – налагодити зв'язки держави з населенням, міжгалузеву взаємодію, інтеграцію всіх інших механізмів державного регулювання, забезпечуючи їх чутливість.

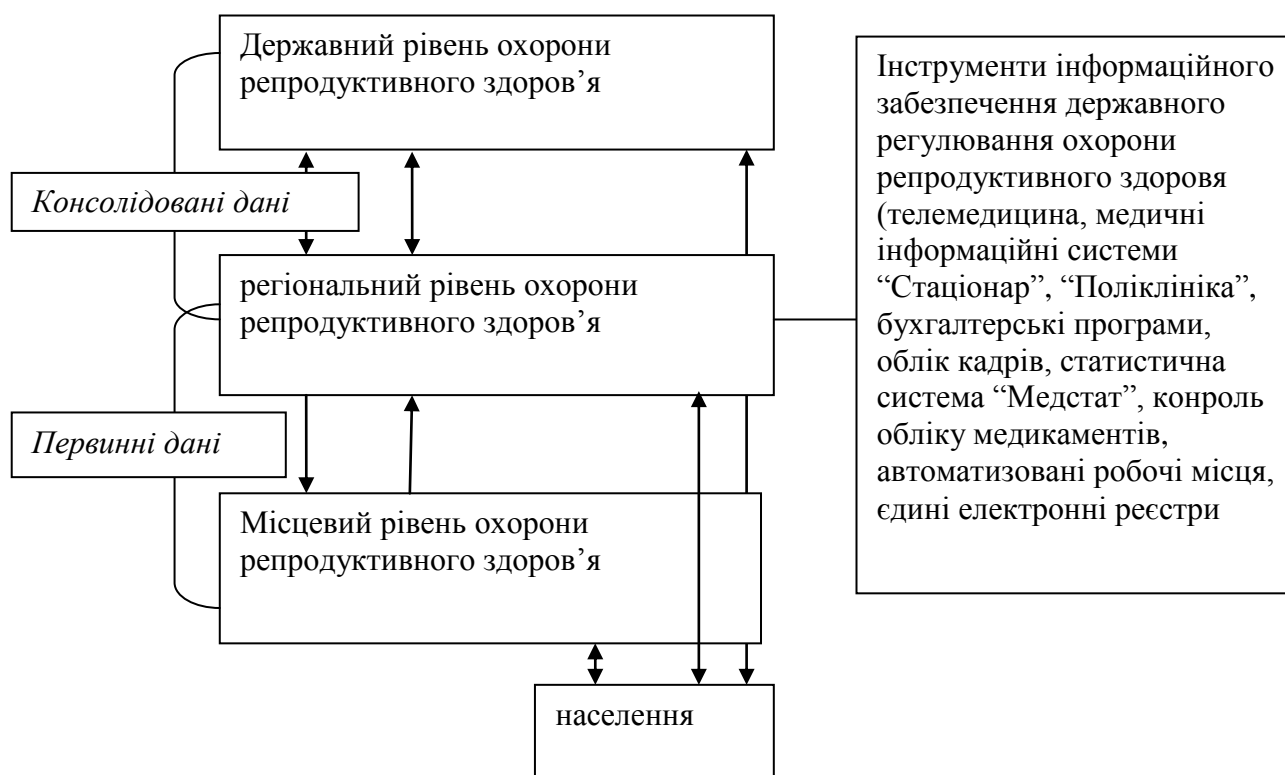

Рис. 1. Схема потоків інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я

У третьому розділі – *“Перспективні напрями удосконалення інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я”* – розглянуто такі важливі складові механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони

репродуктивного здоров'я, як комунікативний менеджмент та електронне урядування. Доведено, що поняття комунікативного менеджменту поєднує "стале" управління та "нову" комунікацію, є важливою складовою сучасного державного управління. У роботі показано, що це інструмент управління в умовах розвитку інформаційно-комунікативного суспільства.

Обґрунтовано, що використання інформаційно-комунікативних інструментів забезпечить пацієнтам, громадянам, працівникам галузі, іншим зацікавленим в охороні репродуктивного здоров'я особам можливість залучитися до процесу прийняття управлінських рішень та взяти на себе роль "співменеджерів" в охороні національного і власного здоров'я, що є передумовою забезпечення якісної та безпечної медичної допомоги, захисту прав пацієнтів та медичних працівників, належного обґрунтування вартості послуг у сфері охорони здоров'я, прогнозування й регулювання створення приватного сектору охорони здоров'я, розробки відповідної нормативно-правової бази для інтеграції закладів охорони здоров'я різного рівня та підпорядкування в єдиний медичний простір тощо. Важливо, що це впливатиме на зміну культури взаємовідносин медичного працівника і пацієнта, культури професійної діяльності працівників охорони здоров'я.

Пропонується створити медико-соціальну раду при обласній державній адміністрації як складову механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, що налагодить комунікацію. Крім організації міжгалузевої співпраці, забезпечення участі населення в прийнятті управлінських рішень і громадського контролю їх реалізації тощо, серед основних завдань такої медико-соціальної ради є систематичне та всеохопне вивчення задоволеності населення медичною допомогою, функціонуванням системи охорони репродуктивного здоров'я та виявлення реальних проблем галузі та потреб населення території. Оскільки проблема збереження, покращення репродуктивного здоров'я є міжгалузевою, до цієї ради мають входити представники державних та недержавних служб, установ, органів, організацій із різних галузей життєдіяльності суспільства, що зацікавлені в збереженні репродуктивного здоров'я та формуванні здорової нації. Схему комунікації та проходження інформаційних потоків механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я представлено на рис. 2.

Створення такої медико-соціальної ради є частиною розв'язання проблеми невикористання потенціалів інститутів громадянського суспільства, що сформує відповідні умови для: встановлення максимальної відкритості, прозорості, підзвітності суспільству представників влади та реалізації Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні в частині запровадження громадського контролю за діяльністю влади, забезпечення незалежної діяльності інститутів громадянського суспільства, посилення їх впливу на прийняття суспільно важливих рішень; забезпечення широкого представництва інтересів громадян в органах державної влади та

органах місцевого самоврядування, проведення регулярних консультацій із громадськістю з важливих питань життя суспільства і держави.

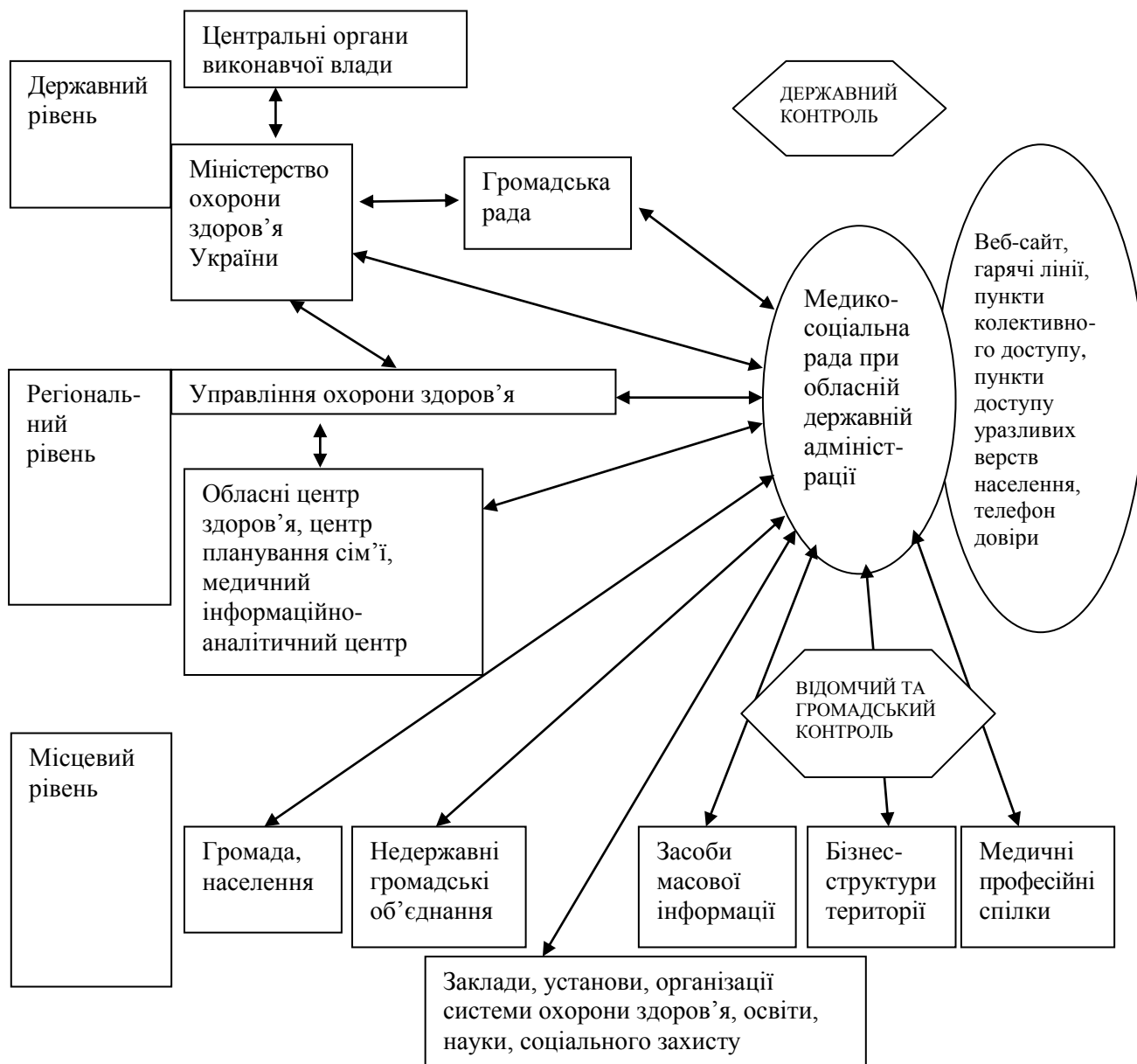

Рис. 2. Схема комунікації та проходження інформаційних потоків у державному регулюванні охорони репродуктивного здоров'я

Розроблено примірне Положення про медико-соціальну раду, визначено склад, запропоновано основні завдання та функції, розроблено механізми наповнення інформацією та обмін нею, комунікації з органами виконавчої влади, представниками недержавного сектору, різних галузей життєдіяльності суспільства, забезпечення механізму фінансування.

Наголошено на необхідності створення веб-сайтів з “гарячими” лініями, телефонами “довіри”, пунктів доступу уразливих верств населення для надання

інформаційних і консультаційних послуг громадянам та представникам державних і недержавних установ, організацій, підприємств тощо.

Запропоновано рекомендації щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення та створення нових документів, що регламентують співпрацю на державному, регіональному та місцевому рівнях щодо охорони репродуктивного здоров'я. Медико-соціальна рада – консультативно-дорадчий орган – є інститутом громадянського суспільства, що вивчає та ретранслює потреби галузі і проблеми людей, громад території до органів державної влади, беручи участь у прийнятті управлінського рішення та контролюючи його реалізацію. Саме застосування такого механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я стане конструктивною і перспективною складовою перебудови та реформування вітчизняної системи охорони здоров'я та побудови громадянського суспільства.

Показано, що діяльність такої медико-соціальної ради сприятиме налагодженню діалогу суспільства, людини і держави та побудові громадянського суспільства, які підкріплені дорученням Президента України від 3 липня 2012 р. “Щодо забезпечення впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах суспільного життя, реалізації в Україні Міжнародної Ініціативи “Партнерство “Відкритий уряд” щодо розбудови електронного урядування, Стратегією розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Доведено, що важливими в рамках створення медико-соціальної ради при обласній державній адміністрації є реалізація пріоритетного напрямку Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2012 р. № 212/2012 щодо запровадження контролю громадськості за діяльністю органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, сприяння благодійній, волонтерській та іншим формам громадянської активності, розвитку громадянської свідомості та культури.

Напрямами подальших досліджень цієї проблеми можуть стати розробка та впровадження науково обґрунтованих показників задоволеності населення отриманою медичною допомогою, ефективністю державного регулювання сфери охорони репродуктивного здоров'я та впровадження єдиної інформаційно-аналітичної системи з персоніфікованим обліком пацієнтів.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі запропоновано теоретичні узагальнення й вирішено актуальне наукове завдання щодо науково-практичного обґрунтування удосконалення механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я. Отримані в процесі дослідження результати та практичні рекомендації свідчать про досягнення мети, виконання поставлених завдань та дають підстави для формулювання низки узагальнених висновків і пропозицій.

1. Проаналізовано теоретичну базу щодо різних підходів до визначення механізмів державного регулювання/управління та виявлено, що механізм

інформаційного забезпечення розглядається в основному з техніко-технократичних поглядів. Наявна ситуація в цій сфері потребує переорієнтації із акцентом на комунікативну складову зазначеного механізму.

2. Удосконалено категорійно-понятійний апарат державного регулювання, а саме уточнено поняття “механізм інформаційного забезпечення державного регулювання” охорони репродуктивного здоров’я, що дасть змогу більш чітко та конкретно формулювати завдання і функції суб’єктів державного регулювання у сфері охорони репродуктивного здоров’я. Доведено, що механізм інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров’я має базуватись на партнерських відносинах держави з громадянами, суспільством та бізнесом, інституціоналізація яких передбачає створення міжгалузевої медико-соціальної ради з питань охорони репродуктивного здоров’я, до складу якої повинні увійти провідні вчені, фахівці від зацікавлених органів влади, представники громадських організацій та суб’єктів господарювання, як консультативно-дорадчого органу. Розроблено концепцію інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров’я та основні напрями її реалізації, в якій визначено основні функції, завдання медико-соціальної ради при обласній державній адміністрації, джерела інформаційного наповнення, інформаційно-комунікативні зв’язки – механізм її взаємодії з іншими суб’єктами системи державного регулювання охорони репродуктивного здоров’я, у тому числі із громадською радою при Міністерстві охорони здоров’я України.

3. Визначено, що серед сучасних проблем реформування галузі охорони репродуктивного здоров’я актуальними залишаються проблеми неналежного нормативно-правового супроводу в частині недостатнього регламентування як прав та обов’язків пацієнта, так і функціонування органів, установ і організацій в цій сфері. Також проблемним залишається питання невідповідності теоретичних розробок та вжитих заходів практичним потребам. Сучасні проблеми реформування зумовлені, насамперед, спорадичним, несистемним, неієвним, недостатньо ефективним державним регулюванням у цій сфері. Доведено, що одним із пріоритетних напрямів підвищення ефективності реформування охорони репродуктивного здоров’я є впровадження інформаційно-комунікативних технологій у державне управління цією сферою з метою налагодження інтеграції та скоординованих ефективних дій усіх учасників, які впливають на стан репродуктивного здоров’я громадян та систему його охорони.

4. За результатами аналізу показників стану репродуктивного здоров’я населення України за останні 10 років виявлено позитивні тенденції щодо складових відтворення – материнської, перинатальної, малюкової смертності. Відмічається позитивна динаміка стану здоров’я новонароджених. Однак спостерігається несприятливий вплив на рівень рейтингових індексів людського розвитку країни, а також негативні тенденції та закономірності в динаміці змін цих показників, що є підтвердженням кризового стану здоров’я населення і невпинної його депопуляції (смертність перевищує народжуваність, що не забезпечує простого заміщення поколінь, відповідно зменшується і кількість дітей. Серед проблем, що існують сьогодні, виокремлено: невпинне скорочення

осіб фертильного (репродуктивного) віку, надсмертність чоловіків, постаріння населення, низький рівень здоров'я дорослого та дитячого населення, високий рівень поширення соціально небезпечних хвороб).

5. Установлено, що однією з проблем ефективної реалізації державної політики з охорони репродуктивного здоров'я є проблема якісного та своєчасного інформаційно-аналітичного забезпечення державного регулювання цієї сфери на основі широкого впровадження інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ). Досвід провідних країн свідчить, що застосування сучасних ІКТ привело до успішного розвитку галузі охорони здоров'я в цих країнах. Упровадження механізму інформаційного забезпечення державного регулювання, побудованого на основі новітніх ІКТ, надасть можливість забезпечити швидке збирання, систематизацію і цілеспрямовану обробку інформації. Натомість в Україні впровадження технологій електронного урядування, "електронної охорони здоров'я" має спорадичний та фрагментарний характер, що пов'язується з низкою проблем, які пропонується розв'язати, у тому числі, шляхом удосконалення механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я.

6. Розроблено рекомендації органам державної влади та органам місцевого самоврядування щодо впровадження медико-соціальних рад при обласних державних адміністраціях, в яких подано примірне положення про такі ради і розкрито процес імплементації їх у діяльність органів виконавчої влади регіонального та місцевого рівнів. Запропоновано підходи стосовно удосконалення нормативно-правової бази, що регулює відносини в охороні репродуктивного здоров'я, що полягають у розробці та впровадженні Закону України "Про охорону репродуктивного здоров'я" як одного із раціональних шляхів реалізації реформування галузі і виходу із кризи, що склалася у сфері охорони здоров'я України, репродуктивного зокрема.

Визначено подальші напрями наукових досліджень механізмів державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я, що можуть здійснюватися в межах досліджень Національної академії. До таких напрямів належить вивчення: нормативно-правового забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я; шляхів забезпечення зменшення негативного впливу чинників, що позначаються на стані репродуктивного здоров'я, з метою підвищення ефективності державного регулювання його охорони; наукового обґрунтування показників задоволеності населення отриманою медичною допомогою; широкого впровадження інформаційно-комунікативних технологій у діяльність суб'єктів державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я із створенням єдиної інформаційно-аналітичної системи з персоніфікованим обліком пацієнтів в охороні репродуктивного здоров'я.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Білинська М. М. Державні механізми правового регулювання охорони репродуктивного здоров'я в Україні / М. М. Білинська, О. Л. Корольчук //

Науковий вісник академії муніципального управління : зб. наук. пр. Серія “Управління”. – К. : Акад. муніцип. упр., 2009. – Вип. 4. – С. 22–27. – Авторські с. 24–26.

2. Корольчук О. Л. Інформаційне забезпечення наукових оцінок демографічних процесів в Україні / О. Л. Корольчук // Держава та регіони : наук.-виробнич. журн. / Запоріз. Приват. класич. ун-т. – 2010. – № 3. – С. 66–71. – Серія “Державне управління”

3. Корольчук О. Л. Інформаційне забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я в міжнародних нормативних актах / О. Л. Корольчук // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр. Одес. регіон. ін-ту держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – Одеса : Вид-во ОРІДУ НАДУ, 2010. – Вип. 1 (45). – С. 78–81.

4. Корольчук О. Л. Інформаційна складова управлінського рішення з охорони репродуктивного здоров'я [Електронний ресурс] / О. Л. Корольчук // Державне управління: теорія та практика : електрон. фах. журн. – 2010. – № 2. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2010_3

5. Корольчук О. Л. Програмне забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я населення / О. Л. Корольчук // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. / ред. кол. : С. М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. – Дніпропетровськ : Вид-во ДРІДУ НАДУ, 2011. – Вип. 3 (10). – С. 177–183.

6. Корольчук О. Л. Комунікація – стратегічний напрям державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я / О. Л. Корольчук // Держава та регіони : наук.-вироб. журн. Серія “Державне управління” / Запоріз. Приват. класич. ун-т. – 2012. – № 3. – С. 52–55.

7. Корольчук О. Л. Динаміка показників репродуктивного здоров'я – індикатор розвитку суспільства / О. Л. Корольчук // Інвестиції: практика та досвід : наук.-практ. журн. – 2012. – № 20. – С. 130–133.

8. Корольчук О. Л. Фундаментальна роль інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я населення та шляхи подолання демографічної кризи в Україні / О. Л. Корольчук // Урбанізація і здоров'я : міжнар. наук.-практ. конф., присвячена Всесвіт. дню здоров'я (Київ, 7–8 квіт. 2010 р.) // Східноєвропейський журн. громадського здоров'я : наук.-практ. журн. – 2010. – № 1 (9). – С. 112–113.

9. Корольчук О. Л. До питання програмного забезпечення охорони репродуктивного здоров'я / О. Л. Корольчук // Інновації в державному управлінні: системна інтеграція освіти, науки, практики : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 27 трав. 2011 р.) : у 2 т. / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, С. В. Загороднюка. – К. : НАДУ, 2011. – Т. 1. – С. 226–227.

10. Корольчук О. Л. Удосконалення нормативно-правових актів – інструмент реалізації інформаційного механізму державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я / О. Л. Корольчук // Державне управління та

місцеве самоврядування : тези XI Міжнар. наук. конгресу, Харків, 24 берез. 2011 р. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2011. – С. 409–411.

11. Корольчук О. Л. Інформаційне забезпечення – фундамент якості державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я населення / О. Л. Корольчук // Наука як ресурс модернізаційної стратегії держави : матеріали наук. конф. (Київ, 16 трав. 2012 р.) : у 2 т. / редкол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови) та ін. – К. : НАДУ, 2012. – Т. 1. – С. 241–243.

АНОТАЦІЯ

Корольчук О. Л. Механізм інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Національна академія державного управління при Президентіві України, Київ, 2013.

У дисертації досліджено проблему інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я. Обґрунтовано основні теоретичні положення щодо впровадження механізму інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я як інтегруючої складової процесу державного управління та пріоритетного напрямку вдосконалення механізмів управління в сучасних умовах розвитку інформаційно-комунікативного суспільства.

Визначено роль інформаційного забезпечення державного регулювання охорони репродуктивного здоров'я та державного управління системою його охорони, розглянуто теоретико-методичні, організаційні і правові аспекти його впровадження як інтегруючої складової державного управління та ефективного засобу вдосконалення дієвих державних механізмів та інформатизації галузі.

Результати дослідження мають теоретичне і практичне значення та можуть бути використані в практичній діяльності органів державного управління охороною здоров'я і стати основою для подальших досліджень.

Ключові слова: репродуктивне здоров'я, охорона репродуктивного здоров'я, механізм державного регулювання, механізм державного управління охороною здоров'я, механізм інформаційного забезпечення.

АННОТАЦИЯ

Корольчук Е. Л. Механизм информационного обеспечения государственного регулирования охраны репродуктивного здоровья. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук государственного управления по специальности 25.00.02 – механизмы

государственного управления. – Национальная академия государственного управления при Президенте Украины, Киев, 2013.

В диссертации проанализировано состояние реформирования отрасли здравоохранения Украины, в частности репродуктивного здоровья как основной составляющей и приоритета национальной политики государства, обеспечения национальной безопасности. Определена ведущая роль государства в обеспечении здоровья населения, в том числе репродуктивного.

Осуществлен анализ зарубежного опыта информационного обеспечения государственного регулирования здравоохранения в целом, которое в основном рассматривается учеными с применением технократического подхода – внедрения информатизации в государственное управление здравоохранением. Это дало возможность выявить приоритетные направления усовершенствования информационного развития в данной сфере для Украины. Предложено внедрить коммуникационную составляющую в механизм информационного обеспечения государственного регулирования охраны репродуктивного здоровья, которая обеспечит открытый диалог государства с населением, вовлечение его в процесс регулирования как “соменеджера”, повысит уровень информированности граждан в вопросах сохранения, улучшения здоровья, ведения здорового образа жизни. Это также обеспечит необходимую оперативность выявлению проблем и принятию соответствующих эффективных управленческих решений. Разработаны теоретико-методические основы и практические подходы к усовершенствованию механизмов государственного управления механизмами информационного обеспечения государственного регулирования охраны репродуктивного здоровья и их развития с учетом отечественного и зарубежного опыта.

Проведен мониторинг показателей, характеризующих состояние репродуктивного здоровья, и определено их влияние на уровень показателей индекса человеческого развития Украины. Отрицательные тенденции в динамике упомянутых показателей, кризисное состояние здоровья населения, продолжающаяся его депопуляция подтверждают, что состояние репродуктивного здоровья и обеспечение эффективности функционирования системы его охраны для государства –на сегодняшний день являются приоритетной задачей.

Определена роль информационного обеспечения государственного регулирования охраны репродуктивного здоровья и государственного управления системой его охраны в условиях развития информационно-коммуникационного общества, рассмотрены теоретико-методические, организационные и правовые аспекты его внедрения как интегрирующей составляющей государственного управления и эффективного способа усовершенствования действенных государственных механизмов и информатизации отрасли.

Обоснованы наиболее важные теоретические положения необходимости внедрения механизма информационного обеспечения государственного

регулирования охраны репродуктивного здоровья как интегрирующей составляющей процесса государственного управления и приоритетного направления усовершенствования механизмов управления в современных условиях развития информационно-коммуникационного общества.

Разработана концепция модели механизма информационного обеспечения государственного регулирования охраны репродуктивного здоровья, предложено создание межотраслевого медико-социального совета как консультационно-совещательного органа и института гражданского общества.

Результаты исследования имеют теоретическое и практическое значение, а также могут быть использованы в практической деятельности органов государственного управления здравоохранением и стать основой для дальнейших исследований.

Ключевые слова: репродуктивное здоровье, охрана репродуктивного здоровья, механизм государственного регулирования, механизм государственного управления здравоохранением, механизм информационного обеспечения.

ANNOTATION

Korolchuk O. L. Mechanism of informative providing of the state regulation (government control) in reproductive health. – Manuscript.

Thesis for obtaining the candidate of sciences degree in public administration; spesiality 25.00.02 – mechanisms of public administration. – The National Academy of Public Administration, the President of Ukraine, Kyiv, 2013.

The information about the usage of the reforms the brunch of health protection in Ukraine, particulary of the reproductive health protection, as far, as it is the main part and the main aim of our national polisy of our government, the safe of national security was analized.

The substantive theoretical provisions of introduction of mechanism of the informative providing of government control of health care are grounded as by the integrating constituent of process of the state administration and priority direction of improvement of management mechanisms of the modern terms of development informative-comunicative society. The conception of the model of mechanism of the informative providing of government control of reproductive health care is developed, it is suggested to create medico-social advice as a consultative-deliberative object and institute of civil society.

Key words: reproductive health, the reproductive health protection, the mechanisms of state management (regulation), the management (government control) of health protection system, the informative providing of the state regulation.

Підп. до друку 25.04.2013.
Формат 60 x 84/16. Обл.-вид. арк. 1,3.
Ум.-друк. арк. 1,16.
Тираж 100 пр.

Свідоцтво серії ДК № 1561 від 06.11.2003.

Віддруковано з оригінал-макета в управлінні з видавничої діяльності
Національної академії державного управління
при Президентіві України
03057, Київ-57, вул. Ежена Потьє, 20, тел. 456-67-93.